

STANOVY SPOLKU

Právní úprava spolků v novém občanském zákoníku (dále jen NOZ) je zachycena v ustanovení § 214 a následující. Spolek musí bezpodmínečně respektovat závazná pravidla, která zákon stanovuje ohledně jeho založení a vzniku. Patří sem zejména otázky jeho činnosti a respektování zásady dobrovolnosti členství ve spolku, ale také nutné náležitosti stanov.

Stanovy jsou nejdůležitějším dokumentem spolku. Musí být uloženy v sídle spolku a také se zakládají do spolkového rejstříku. Není-li spolek zakládán ustanovující schůzí, pak je spolek založen právě v okamžiku, kdy se jeho zakladatelé dohodnou na obsahu stanov.

Stanovy upravují (kromě nutných náležitostí jako je název spolku, jeho sídlo, účel, statutární orgán a práva a povinnosti členů) vnitřní organizaci spolku (orgány spolku, jejich práva a povinnosti, jednání jménem spolku apod.) a vůbec pravidla jeho fungování (nakládání s majetkem a další zásady hospodaření, průběh jednání orgánů spolku atd.).

Všechna ustanovení NOZ, která se týkají vnitřního uspořádání a vnitřní činnosti spolků jsou tzv. dispozitivní, což znamená, že se lze od právní úpravy dle libosti odchýlit. Pokud však stanovy nebudou obsahovat vlastní úpravu určité oblasti, pak se použijí právě příslušná ustanovení NOZ.

VZOR STANOV SPOLKU

Stanovy spolku

Úplné znění ke dni

čl. I

Úvodní ustanovení

1. Název spolku: *** (dále též „spolek“).

Komentář: Název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka „z. s.“

2. Sídlo spolku:

Komentář: Vždy uvádějte přesnou adresu, a to včetně čísla popisného, evidenčního popř. orientačního a také PSČ.

3. *** je spolek ve smyslu ustanovení § 214 a násl. zák. č. 89/2012 Sb., a jako takový je právnickou osobou způsobilou k právnímu jednání.
4. *** je samosprávná, dobrovolná, nepolitická a nezisková organizace založená za účelem naplňování společného zájmu, kterým je Posláním spolku je zejména:
 - (a)
 - (b)
 - (c)
5. Vnitřní organizace spolku, práva a povinnosti členů i volených orgánů spolku se řídí těmito stanovami, které jsou uloženy ve svém úplném znění v sídle spolku.

čl. II Činnost spolku

1. Hlavní činnost spolku směřuje k ochraně a uspokojení společných zájmů a naplňování poslání, tak jak jsou stanoveny v čl. I, a to je prováděno zvláště prostřednictvím:

Komentář: § 217 odst. 1 NOZ: Hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže.

- (a)
- (b)
- (c)

2. K podpoře hlavní činnosti vyvíjí spolek dále činnosti vedlejší:

Komentář: § 217 odst. 2 NOZ: Vedle hlavní činnosti může spolek vyvíjet též vedlejší hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, je-li její účel v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárném využití spolkového majetku.

- (a)
- (b)
- (c)

3. Zisk z činnosti spolku lze použít pouze pro spolkovou činnost a správu spolku.

čl. III Členství

Komentář: Lze také upravit různé druhy členství – např. členství sympatizující, čestné apod.

Pro každý druh stanovit zvláštní práva a povinnosti, mohou mít také omezený přístup k některým funkcím popř. mít stanovený rozdílný způsob vzniku a zániku členství.

Omezit práva nebo rozšířit povinnosti spojené s určitým druhem členství lze jen za podmínek určených předem ve stanovách, jinak se souhlasem většiny dotčených členů. To neplatí, má-li spolek k omezení práv nebo rozšíření povinností spravedlivý důvod.

1. Členství ve spolku je dobrovolné. Členem spolku *** (dále jen „člen“) se může stát každá fyzická osoba starší 18 let, bez rozdílu pohlaví, vyznání, politického a sociálního zařazení, národnosti, rasy a státní příslušnosti. Členství se váže na osobu člena, je nepřevoditelné na jinou osobu a nepřechází na jeho právního nástupce.

Komentář: Členem spolku se může stát také právnická osoba, pokud to stanoví umožňují. Pak právnickou osobu ve sdružení zastupuje její statutární orgán, pokud si sama neurčí jiného zástupce.

Komentář: Zde se jedná o jeden z mnoha případů, kdy spolky mohou využít možnosti odchýlit se od právní úpravy NOZ. Ten v ustanovení § 232 odst. 1 říká, že členství může být i převoditelné na další osoby, záleží na úpravě ve stanovách.

2. Fyzická osoba se stává členem ke dni rozhodnutí výboru spolku o přijetí její žádosti o členství. Výbor spolku, může odmítnout přijetí žadatele o členství, pokud dojde k většinovému názoru, že přijetím žadatele za člena by bylo nebo mohlo být ohroženo řádného plnění poslání spolku.

3. Ukončení členství

- (a) dobrovolné vystoupení člena – členství končí dnem doručení písemného oznámení o ukončení členství výboru
- (b) úmrtím člena
- (c) vyloučením člena – členství končí dnem doručení rozhodnutí o vyloučení člena ze sdružení; výbor sdružení má právo vyloučit člena, pokud svým jednáním porušuje její zásady a cíle nebo zanedbává členské povinnosti nebo ohrožuje řádně plnění poslání sdružení
- (d) nezaplacením členských příspěvků do data vyhlášeného výborem, a to prvním dnem prodlení se zaplacením členských příspěvků
- (e) zánikem spolku nebo rozhodnutím členské schůze o jeho přeměně na jinou právní formu

Komentář: Platí pouze pro spolky, které mají možnost přeměny podle přechodných ustanovení NOZ (dříve „občanská sdružení“).

4. Práva členů:

- (a) účastnit se činnosti spolku
- (b) být pravidelně informován o dění ve spolku
- (c) užívat výhod člena spolku, pokud jsou takové vyhlášeny (slevy na účastnických poplatcích atp.)
- (d) podávat návrhy, připomínky, vznášet dotazy orgánům spolku a obdržet odpověď na své podání
- (e) volit a být volen do řídicích a kontrolních orgánů spolku

5. Povinnosti členů:

- (a) platit členské příspěvky
- (b) chránit a zachovávat dobré jméno spolku
- (c) dodržovat stanovy spolku

6. Členové spolku neručí za případné dluhy spolku.

7. Výbor sdružení je povinen vést seznam členů, který je neveřejný.

čl. IV Orgány spolku

1. Pro zabezpečení činnosti spolku jsou zřízeny následující orgány:

Komentář: Orgány spolku jsou statutární orgán a nejvyšší orgán, případně kontrolní komise, rozhodčí komise a další orgány určené ve stanovách. Stanovy mohou orgány spolku pojmenovat libovolně, nevzbudí-li tím klamný dojem o jejich povaze.

2. (a) členská schůze
(b) výbor
(c) předseda
(d) kontrolní komise
3. Práva a povinnosti jednotlivých orgánů, způsob vzniku a zániku jejich funkce a průběh jejich jednání je upraven dále ve stanovách.
4. Členská schůze je tvořena shromážděním všech členů spolku, ostatní orgány jsou volené.
5. Funkční období volených orgánů je pět let. Členové volených orgánů spolku, jejichž počet neklesl pod polovinu, mohou kooptovat náhradní členy svého orgánu do nejbližšího zasedání členské schůze. Členství ve volených orgánech zaniká (kromě smrti člena voleného orgánu) uplynutím funkčního období, nebo odvoláním člena voleného orgánu členskou schůzí pro hrubé porušení jeho povinností.

Komentář: I toto ustanovení NOZ je dispozitivní. Stanovy tedy mohou naopak upravit řešení vzniklé situace i tak, že není možné, aby si zbývající členové volených orgánů sami zvolili, kdo jejich řady doplní, ale že je nutné svolat členskou schůzi. Popřípadě může členská schůze rovnou s volbou členů orgánů zvolit i „náhradníky“ nebo se pro tento případ pojistit i jinak.

čl. V Členská schůze

1. Členská schůze je tvořena shromážděním všech členů spolku a je nejvyšším orgánem spolku. Členská schůze projednává činnost spolku za uplynulé období, přijímá zásady činnosti pro období následující, volí volené orgány spolku, hodnotí práci odstupujících orgánů a přijímá další rozhodnutí zásadní důležitosti pro existenci a činnost spolku. Do její působnosti tak náleží:
 - (a) určit hlavní zaměření činnosti spolku
 - (b) rozhodovat o změně stanov
 - (c) stanovení výše a splatnosti členských příspěvků,
 - (d) schvalovat výroční zprávy o činnosti a hospodaření spolku za uplynulé období předkládané výborem,
 - (e) schvalovat výsledek hospodaření spolku
 - (f) volit členy výboru, předsedu a členy kontrolní komise
 - (g) hodnotit činnost dalších orgánů spolku i jejich členů
 - (h) rozhodnout o dobrovolném rozpuštění spolku
2. Členská schůze je svolávána výborem spolku podle potřeby, nejméně však jednou za rok, a to bez zbytečného prodlení po vyhotovení účetní závěrky sestavené k 31. prosinci předchozího kalendářního roku, nejpozději však do 31. října každého kalendářního roku.
3. Na žádost nejméně jedné třetiny členů musí být svolána mimořádná členská schůze. Výbor je povinen svolat mimořádnou členskou schůzi nejpozději do osmi týdnů od doručení žádosti, která musí obsahovat uvedení důvodu a program mimořádné členské schůze. Nesvolá-li statutární orgán spolku zasedání členské schůze do třiceti dnů od doručení řádné žádosti, může ten, kdo podnět podal, svolat zasedání členské schůze na náklady spolku sám.
4. Právo zúčastnit se členské schůze, právo hlasovat, volit a být volen mají všichni členové spolku. Každý člen je oprávněn účastnit se zasedání a požadovat i dostat na něm vysvětlení záležitostí spolku, vztahuje-li se požadované vysvětlení k předmětu zasedání členské schůze. Požaduje-li člen na zasedání sdělení o skutečnostech, které zákon uveřejnit zakazuje nebo jejichž prozrazení by spolku způsobilo vážnou újmu, nelze mu je poskytnout.

5. Pozvánka na členskou schůzi spolu s jejím programem musí být rozeslána členům nejméně třicet dní před jejím konáním. Místo a čas zasedání se určí tak, aby co nejméně omezovaly možnost členů se ho účastnit. Již svolané zasedání členské schůze lze odvolat nebo odložit.

Komentář: NOZ k tomu říká: „Kdo zasedání svolal, může je odvolat nebo odložit stejným způsobem, jakým bylo svoláno. Stane-li se tak méně než týden před oznámeným datem zasedání, nahradí spolek členům, kteří se na zasedání dostavili podle pozvánky, účelně vynaložené náklady.“ Jedná se o dispozitivní ustanovení, lze si tedy ve stanovách stanovit i jinak.

6. Každý člen má jeden hlas, hlasy všech členů mají stejnou váhu. Členská schůze je schopna usnášet se za účasti nadpoloviční většiny všech členů spolku. Usnesení členská schůze přijímá většinou hlasů přítomných členů.
7. Jednání valné schůze řídí předseda, nebo jím pověřená osoba. Předseda vede zasedání tak, jak byl jeho pořad ohlášen, ledaže se členská schůze usnese na předčasném ukončení. Záležitost, která nebyla zařazena na pořad zasedání při jeho ohlášení, lze rozhodnout jen za účasti a se souhlasem všech členů spolku oprávněných o ní hlasovat.
8. Výbor zajistí vyhotovení zápisu ze zasedání do třiceti dnů od jejího ukončení. Není-li to možné, vyhotoví zápis ten, kdo zasedání předsedal nebo koho tím pověřila členská schůze. Ze zápisu musí být patrné, kdo zasedání svolal a jak, kdy se konalo, kdo je zahájil, kdo mu předsedal, jaká usnesení byla přijata a kdy a kým byl zápis vyhotoven. Každý člen spolku může nahlížet do všech zápisů ze zasedání členské schůze.

čl. VI Výbor

1. Výbor je druhým nejvyšším orgánem ***, řídí jeho činnost v souladu se stanovami a směrnicemi členské schůze po celé své funkční období.
2. Výbor je statutárním orgánem a má 3 členy. Jednat jménem spolku může vždy jen předseda společně s dalším členem výboru.
3. Výbor odpovídá za řádné hospodaření spolku, kontroluje dodržování rozpočtových pravidel, schvaluje změny rozpočtu, dbá na řádnou péči o majetek a zejména za řádné naplňování poslání spolku. Výbor vede a řídí práci spolku v období mezi členskými schůzemi, dohlíží na dodržování stanov, pečuje o jeho rozvoj. Výbor je oprávněn delegovat ty své pravomoci, o kterých rozhodne na další členy nebo zaměstnance sdružení. Výbor je povinen jednat s péčí řádného hospodáře.
4. Výbor je svoláván předsedou podle potřeby, nejméně však čtyřikrát ročně. Výbor je usnášeníschopný pouze za účasti všech jeho členů. Hlasy všech členů výboru mají stejnou váhu. Na schůzi výboru mohou být zváni dle potřeby hosté.
5. Pozvání na schůzi výboru musí být písemné a musí být odesláno s programem nejméně 14 dnů před termínem schůze. Odchytky od tohoto ustanovení jsou možné pouze ze závažných důvodů a pouze pokud to výbor po svém svolání schválí.
6. Předseda je povinen svolat do 15 dnů mimořádnou schůzi výboru, požádá-li jej o to nejméně polovina jeho členů s udáním důvodu svolání a programu schůze.
7. Do výlučné kompetence výboru patří:
 - (a) svolávat členskou schůzi,
 - (b) přezkoumávat a schvalovat rozpočet a roční závěrku hospodaření a závěrky publikovat v rámci spolku,
 - (c) posuzovat návrhy na prodej a koupi nemovitostí a na další investice a předkládat tyto návrhy členské schůzi,
 - (d) dohlížet na řádnou péči o majetek a na veškerou hospodářskou činnost spolku,
 - (e) přijímat zaměstnance a ukončovat jejich pracovní poměr,
 - (f) přijímat členy, rozhodovat o jejich vyloučení,

- (g) rozhodovat o odkladu, snížení nebo prominutí členského příspěvku členům, pokud pro to existují závažné důvody,
- (h) rozhodovat o pracovních záležitostech zaměstnanců a dobrovolných spolupracovníků,
- (i) schvalovat interní organizační normy spolku

čl. VII Předseda

1. Předseda je nejvyšším výkonným představitelem spolku a navenek za spolek jedná společně s jedním z dalších členů výboru. Podpisování za spolek se děje tak, že k názvu spolku připojí svůj podpis vždy předseda a jeden další člen výboru. K jednání jménem spolku v dílčích věcech může být zmocněna další osoba. Plná moc musí být v takovém případě udělena písemnou formou s přesným vymezením oprávnění a odpovědnosti zmocněné osoby a musí obsahovat věcný a časový rozsah zmocnění.
2. Předseda je volen členskou schůzí ze zvolených členů výboru. Jeho funkční období končí předáním funkce nastupujícímu předsedovi. Předání je nutné provést nejpozději do 14 dnů od zvolení nového předsedy.
3. K výlučným kompetencím předsedy patří:
 - (a) vedení členské schůze, ověřování její usnášeníschopnosti, pořízení zápisu z jejího jednání
 - (b) svolání a vedení schůzí výboru,
 - (c) pracovní dohled nad zaměstnanci spolku.
4. Předseda se řídí zákony ČR, stanovami spolku a rozhodnutími výboru a členské schůze.
5. Předseda může delegovat některé své kompetence na další členy výboru, případně na další členy či zaměstnance spolku.

čl. VIII Kontrolní komise

1. Kontrolní komise má 3 členy. Členy kontrolní komise volí a odvolává členská schůze z řad členů spolku. Kontrolní komise si ze svého středu volí zástupce kontrolní komise, který ji zastupuje při

- jednání s ostatními orgány spolku a dalšími osobami zúčastněnými na činnosti spolku. Kontrolní komise se zodpovídá členské schůzi.
2. Členství v kontrolní komise není slučitelné s členstvím ve výboru spolku. Členem kontrolní komise nesmí být osoba blízká členům výboru.
 3. Úkolem kontrolní komise je kontrolovat, zda činnost orgánů spolku a hospodaření spolku probíhá v souladu s obecně platnými předpisy, stanovami, organizačními normami spolku a rozhodnutími členské schůze a výboru.
 4. Kontrolu provádí kontrolní komise nezávisle na ostatních orgánech, na základě vlastního rozhodnutí kdykoliv v průběhu roku, nejméně však jednou ročně, v rámci odsouhlasení roční závěrky hospodaření.
 5. Při provádění kontrol je kontrolní komise povinna postupovat objektivně a nestranně. Zahájení a ukončení kontroly oznámí kontrolní komise předsedovi bez zbytečného prodlení.
 6. Kontrolní komise je oprávněna nahlížet do všech dokladů spolku a dát přezkoumat roční závěrku nezávislým auditorem.
 7. O výsledku kontroly předá kontrolní komise do 14 dnů předsedovi a následně členské schůzi písemnou zprávu. Zpráva musí obsahovat stručný záznam o postupu kontroly, výčet kontrolovaných oblastí, zjištěné nedostatky, jména osob, které za ně nesou odpovědnost a návrh na opatření k nápravě.
 8. Všichni členové, výbor spolku i zaměstnanci jsou povinni s kontrolní komisí v průběhu kontroly spolupracovat a poskytovat jí potřebné informace či vysvětlení a další požadovanou součinnost.
 9. Nesouhlasí-li odpovědné osoby se závěry kontrolní komise, mají právo připojit k revizní zprávě své písemné vyjádření.

čl. IX

Majetek a hospodaření

1. Prostředky na svou činnost získává spolek zejména z členských příspěvků, z dědictví a odkazů, z darů fyzických a právnických osob z tuzemska i zahraničí, ze státních příspěvků, nadačních grantů, z příjmů ze svých činností a z výnosu svého majetku.

2. Veškeré získané prostředky musí být využívány ve smyslu těchto stanov, musí sloužit k financování činností naplňujících poslání a cíle spolku a k vytváření potřebných podmínek pro realizaci těchto činností.
3. Prostředky spolku nesmějí být používány k obohacování fyzických ani právnických osob. Platí to v plné míře i pro členy a zaměstnance spolku. To nevylučuje použití prostředků k sociálním nebo charitativním účelům. Výjimku z tohoto ustanovení tvoří řádná mzda či odměna sjednaná na základě platných smluv.
4. Spolek nabývá do svého vlastnictví, správy nebo užívání majetek, za účelem řádného naplňování poslání a cílů spolku.
5. Za řádnou správu, obnovu, údržbu a evidenci majetku, odpovídají orgány spolku v rozsahu dle ustanovení těchto stanov a vnitřních předpisů spolku.
6. Výbor může část majetku svěřit do správy jinému subjektu, zejména pokud je tak zabezpečeno účelnější využití majetku ve prospěch spolku. Ve smlouvě o svěření majetku určí rozsah i omezení pravomocí subjektu při jeho správě.
7. Hospodaření probíhá na základě ročního rozpočtu schváleného výborem.
8. Bližší podrobnosti upravující hospodaření s majetkem spolku jsou obsaženy ve vnitřních předpisech a směrnících spolku.

čl. X

Závěrečná ustanovení

1. Spolek může zaniknout dobrovolným rozpuštěním na základě rozhodnutí členské schůze nebo z jiného důvodu stanoveného zákonem.
2. Dojde-li k zániku spolku, přechází jeho majetek po vypořádání závazků na organizaci, která má podobné poslání a cíle jako spolek ***.
3. Spolek *** vzniká dnem zápisu do spolkového rejstříku. V tento den nabývají tyto stanovy účinnosti. Jakákoliv změna stanov nabývá platnosti dnem jejího přijetí členskou schůzí a účinnosti dnem, kdy budou vloženy rejstříkovým soudem do sbírky listin spolkového rejstříku.